

Helsinki, 22.3.1985

No 38/17

Liikenneministeriö

Rannikkoradiotyöryhmä

Kirjelmässään 27.9.1984 posti- ja telehallitukselle liikenneministeriö katsoi, että laitoksen tulee tehdä yhteistyössä Radiosähkötäjäliiton kanssa selvitys rannikkoradioasemien henkilöstötarpeesta ja asemien tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä.

Kantanaan ministeriö ilmoitti, ettei asemien toimintaa tai henkilökuntaa tulisi ennen selvityksen valmistumista supistaa. Edelleen ministeriö katsoi, että rannikkoradioverkoston häiriötön toiminta on tärkeitä Suomen merenkulun ja pienveneilyn turvallisuuden sekä ulkomaankaupan sujumisen kannalta.

Ministeriön kannasta välittämättä posti- ja telehallitus julkisti suunnitelmansa ja päätöksensä viime marraskuussa supistaa Kotkan, Helsingin ja Hangon radioasemien toimintaa ja henkilökuntaa kuluvan maaliskuun alusta lähtien.

Tästä johtuen liikenneministeriö asetti 19.12.1984 työryhmän selvittämään radioasemien kehittämiskysymykset. Työryhmän määräaika jatkuu kuluvan vuoden loppuun saakka.

Liikenneministeriö totesi työryhmän asettamispäätöksessään, että posti- ja telehallitus pidättäytyy selvityksen ajaksi, eli kuluvan vuoden loppuun saakka, enemmistä toimenpiteistä rannikkoradioasemien toiminnan tai henkilökunnan supistamiseksi.

Työryhmän asettamisesta sovittiin valtakunnansovittelijan johtamissa sovintoneuvotteluissa. Asemien toiminnan supistamisesta pidättäytyminen on näinollen sovinnon ehto.

Selvästä sopimuksesta huolimatta radioasemien toimintaa on helmikuun alusta "kokeilujen" varjolla supistettu. Se on aiheuttanut viestiliikenteeseen kaaosmaisia tilanteita. Pahimmilta onnettomuuksilta on välttytty sen ansiosta, että ei ole sattunut merihätätapauksia.

Kokeilut ovat selvästi työryhmän asettamissopimuksen vastaisia ja vaaraksi meriturvallisuudelle.

Liiton edustajille on lisäksi työryhmässä vahvistunut käsitys, ettei asiaa ole edelleenkään tarkoitus kunnolla selvittää. Työryhmän työ pyritään väkisin lopettamaan lähiaikoina, vaikka se ei ole kunnolla päässyt alkua pitemmälle. Taustalla on posti- ja telehallituksen päätökset supistaa huhtikuun alusta myöskin asemien henkilökuntaa kokeilujen aikana tehtyjen asemien toiminnan supistamisten lisäksi. Liiton edustajien esitykset avointen kysymysten selvittämiseksi on täysin sivuutettu.

Liitto pitää sopimuksesta lujasti kiinni ja vaatii asian kunnollista selvittämistä ja työrauhan takaamista työryhmälle. Työryhmän tulee saada jatkaa työtään ainakin voimassaolevan määräajan loppuun saakka ilman asemien sulkemisuhkaa ja keinoitekoista kokeilua. Nykyisellä menettelyllä ei asiassa synny kestävää ratkaisua.

Liikenneministeriö on asettanut ko. työryhmän. Suomen Radiosähkötäjäliitto r.y. vetoaa liikenneministeriöön, jotta se takaisi työryhmälle työrauhan suorittaa sille annettu tehtävä asiallisesti. Liitto ei näe työryhmän työn lopettamiselle mitään asiallisia perusteita.

Samoin asemien toiminnan supistuskokeilut ovat osoittautuneet meriturvallisuudelle vaaraksi ja tulee lopettaa.

Kunnioittaen

SUOMEN RADIOSÄHKÖTÄJÄLIITTO r.y.

Heikki Santala

Liitteitä

"Tilanne oli kaaos"

● Laivojen radio-
liikenne oli viikonlop-
puna pahoissa vai-
keuksissa Hangon
alueella.

● Erityisesti pienet
ulkomaalaiset rahti-
alukset ja niitä avus-
taneet jäänmurtajat
olivat helisemässä sen
vuoksi, että viestili-
kenteen yhteydet eivät
toimineet.

● — Jos jokin onnet-
tomuus olisi sattunut,
seurauksena olisi ol-
lut katastrofi, Hangon
rannikkoradion ase-
manhoitaja Erkki
Heikkinen sanoo.

— Tilanne oli kaaos, radio-
sähkötäjä Ebba Haegg-
ström
huonehtii.

Kaootinen tilanne aiheutui
siitä, että Hangon rannikkora-
dio oli lauantaan ja sunnuntai-
n suljettuna posti- ja telehalli-
tuksen aloittaman kokeilun
perusteella.
Asemalla oli kylläkin päi-
vystäjä, mutta kaikki liikenne
oli kauko-ohjattu Helsinki-
radion hoidettavaksi. Lähes-
kään kaikkien laivojen kutsut
eivät kuuluneet Helsinkiin
saakka, eivätkä viestit siten
menneet perille.

Asemanhoitaja Erkki Heik-
kinen kertoo, että Hangon ra-
dioasemalla ollut päivystäjä
saattoi vain kuunnella, mutta

ei edes kaikkea liikennettä.
Kaikki lähetystoiminta oli kyt-
ketty Helsinkiin.

Heikkisen mukaan Hangon
radioaseman päiväkirjat ker-
toivat useiden alusten kutsui-
ta, joihin kukaan ei vastannut.

Osa Keimolassa, osa keskustassa

Kun Hangon asema on kyt-
kettyä kauko-ohjaukseen,
osa sen lähetyksistä tapahtuu
Vantaan Keimolasta ja osa li-
kenteestä hoidetaan Helsingin
pääpostista.

Erkki Heikkinen toteaa, et-
tä jo tämä ensimmäinen ko-
keilu osoittautui onnettomak-
si.

— Kauko-ohjaussysteemi
kerta kaikkiaan petti. Surku-
hupaisa esimerkki on tapaus,
joka sattui Turun ja Tukhol-
man väliä liikennöivälle auto-

lautta Turellalle. Kun alus
kutsui Hanka, kutsu ohjautui
Helsingin pääpostiin. Tätä ei
laivalla kerta kaikkiaan ym-
märretty, vaan oltiin ymmäl-
lään, Heikkinen kertoo.

Viimeksi mainittu ongelma
johtuu siitä, että PTH ei ole
laisinkaan ilmoittanut aluksille
kokeilusta, eikä siitä, että nyt
yksi toimipiste on pääpostin
B-portaassa. Tässä paikassa
laivaradiolikenettä hoitavia
henkilöitä ei myöskään ole
koulutettu riittävästi, joten he
ovat uusissa tilanteissa avutto-
mia.

Virallista ilmoitusta asiasta
ei tiedätävästi ole saanut edes
Turun meripelastuskeskus, jo-
ka asoi paljon Hangon radio-
aseman kanssa.

Kokeilun aikana Hangon
radiolla ei ole käytössään edes
sää- eikä jääraportteja.

— Tämä on kerrassaan
skandaali, Heikkinen kiteyt-
tää.

"Nyt mitataan hermojamme."

Radiosähkötäjä Ebba Ha-
eggström oli yksi Helsinki-
radion päiväystäjistä viime vii-
konloppuna.

— Tilanne oli kaaos. Tällä
kokeilulla ei mitata mitään
muuta kuin henkilökuuman
hermoja ja kuulokestävyyttä.
Mistään ei ole edes selviä
määräyksiä, eikä kokeilusta
ole mennyt virallista informaa-
tiota kentälle. Ei kiertokirjettä
eikä radioviestiä.

— Postin tyttöjen rooli on
pulmallinen. He hoitavat lai-
varadiolikenettä muiden
tehtävien ohella. Hätäliiken-
nettä he eivät osaa hoitaa.

— Niinpä postista soitetaan-

kin tavan takaa Helsinki-radi-
oon ja kysytään neuvoja. Siitä
puolestaan kärsii radioaseman
turvallisuuksipalvelu, kun jatku-
vasti joudutaan vastaamaan
turhiin puheluihin, Ebba Ha-
eggström huomauttaa.

"Ei toimi"

Jäänmurtaja Murtaja oli ei-
len niin kuin viikonloppuna-
kin Hangon vesillä. Radiosäh-
kötäjä Tero Kärkkäinen
sanoo:

— Teoriassa kauko-ohjaus
voisi toimia, mutta käytännös-
sä se ei pelaa. Jäänmurtajilla
on niin hyvät laitteet, että
saamme yhteyden vaikka
maailman ääriin.

— Ja kyllähän me Helsinki-
radioonkin pääsimme, mutta
puhelut eivät menneet läpi. Il-
meisestikään kaukoliinat eivät
kestä. Myös Helsinki-radion
kanavat olivat osittain ummes-

sa kovan ruuhkan takia, ja
eetterissä oli alkamoinen Baa-
belin kielen sekoitus.

Tero Kärkkäinen pohtii:
— Kyllä siinä oli suurta vää-
rinkäsitysten vaaroja ja turval-
lisuusriskejä. Ja riskit jatku-
vat, jos henkilöitä ei neuvota,
mitä heidän pitää tehdä.

— Yhden puhelun sain läpi.
Mutta kun yritin toista, minul-
le ilmoitettiin, että täältä ei
mene läpi. Mitään selitystä ei
annettu, eikä yhteyden toises-
sä päässä ollut henkilö ilmei-
sesti edes käsittänyt, mistä oli
kyse.

— Valtion keskus hän sanoi
olevansa, mutta en ole vielä
kään varma, kenen kanssa
olin yhteydessä.

Myöskään jäänmurtajia
Murtajalle ei ole tullut virall-
ta ilmoitusta rannikkoradioko-
keilun aloittamisesta. □

RAUNO IITTI

Kapteenin

näkökulma

● Tropiikista tulleet merimiehet saivat viikon-
vaihteessa hyttävän näyteen Suomen pakka-
sista. Kotkan satamassa lastaavan laivan läm-

Ei katetta

31.1.1985

Rannikkoradioasematyöryhmälle

Esitämme työryhmän tutkittavaksi I-vaiheessa mm. seuraavat asiat:

- * Markkinointitutkimuksen teettäminen veneilijöiden keskuudessa meri-VHF-palveluista ja niiden tarpeesta viiden vuoden tähtäyksellä (PTH:n markkinatutkijat).
- * Mahdollisuudet siirtää Saimaa Radio lopettamisen sijasta Kotka Radion hoitoon.
- * Meripelastuksen nyt epävirallisten viestiyhteyksien virallistaminen Kotka Radion ja Neuvostoliiton välillä.
- * Rannikkoradioasematoiminnan irrottaminen PTH:n alaisuudesta ja sen siirtäminen esim. Sisäasiainministeriön alaisuuteen.
- * Rannikkoradioasemien alistaminen telepiireille autoradiotoiminnan mallin mukaisesti.
- * Mahdollisuus sisällyttää rannikkoradioasemien päivystettäväksi automaattisen hälytyksensiirron valvonta.
- * Rannikkoradioasemien nyt työllistämän hallinto- ja teknisen henkilöstön määrä ja mahdollisuudet talouden tervehdyttämiseen tämän henkilöstön vähentämisellä luonnollisen poistuman avulla.
- * Ruotsin mallin mukaisen meripelastustoiminnan kehittäminen Suomessa ja asiantuntijoiden lausunnot. Sovellutus meidän oloihimme.
- * Tutustuminen Radio-osaston meriradioliikenteen kustannuslaskelmien perusteisiin.
- * Liikenteen volyymin kasvu viiden viimeisen vuoden aikana ja ennuste viideksi vuodeksi.
- * Meripelastuksessa tarvittavien radioyhteyksien alueellinen keskittäminen meripelastuskeskuksiin ja lohkokeskuksiin.
- * Selvitys millä tavalla Radio-osasto on esittänyt budjettiin hätä- ja turvallisuuspäivystyksestä saatavaa korvausta nostettavaksi sekä löytyisikö tehokkaampia keinoja.
- * Miten huviveneiden (ja samalla ammattikäyttäjien) VHF-radio liikenteen tukkiutuminen estetään laitteiden lukumäärän kasvaessa 20% vuosivauhtia.
- * Uusien telepalvelujen (Videotex, Teletext) niveltäminen meriradioliikenteeseen.

- * Henkilökohtaisten tietokoneiden ("salkkumikrojen") räjähdys-
senomaisesti kasvavan modeemiliikenteen hoito aluksille ja
aluksista.
- * Mahdollisuus "liberalisoida" rannikkoradioasemat, eli antaa ne
yksityisten hoidettaviksi USA:n mallin mukaan.
- * NAVTEX-lähettimien tarve Suomessa.
- * Selektiivikutsulaitteiden merkitys liikenteen lisääntymiseen.
- * Viestihenkilöstön ja radiolaitteiden tarve meripelastuskeskuk-
sissa ja lohkokeskuksissa vuoteen 1990 asti.
- * Mikäli tulevaisuuden uusi hätäjärjestelmä FGMDSS saadaan toi-
mintaan 1990 mennessä, miten meripelastuksen viestiyhteyksiä
tulee silloin kehittää.
- * Nykyisin Merenkulkuhallituksen toimittamien "koordinoitujen"
navigaatiovaroitusten jakelun ja valvonnan järkiperäistäminen.
- * Tiedonkulun parantaminen rannikkoradioasemien kesken: vuosia
vireillä ollut atk-sovellutus ja sen kohtalo.
- * Selvitys PTH:n alaisuudessa toimivien rannikkoradioasemien
henkilökuntatarpeesta 1990 asti; odotettu luonnollinen poistuma
ja oletettu tarve.
- * Mikä olisi henkilökuntatarve 1990 asti, jos (tietyt) asemat
yhdistettäisiin meripelastuskeskuksiin ja kustannukset jaetta-
isiin PTH:n ja Sisäasiainministeriön kesken.
- * Nykyisten VHF-kanavien järkiperäinen jako olemassa olevien
rannikkoradioasemien kesken.
- * Helsinki Radion keskittyminen pelkästään lyhytaaltotoimintaan.
- * Helsinki Radion laivatelextotoiminnan uudelleen organisointi ja
automatisointi.
- * Meriradiotoiminnan tuloksen paranemismahdollisuus mikäli toi-
mintaa markkinoitaisiin asiakkaille Ruotsin mallin mukaan.
- * Uudet palvelusektorit, kuten esim. lähetystöjen radioliiken-
teen hoito, sivutuotteena.
- * Uudet palvelut, kuten "mailbox" -tyyppiset palvelut puolima-
nuaalisesti.

Edellä on lueteltu lyhyesti aiheita, joita tulemme tarkentamaan
niiden yksityiskohtaista käsittelyä varten. Aiheet liittyvät
osittain toisiinsa, joten niiden yhdisteleminen tulee olemaan
mahdollista asioiden käsittelyn yhteydessä.

Työryhmän tulisi ehdottomasti tutustua esim. Stockholm Radioon
ja kuulla sikäläisten asiantuntijoiden (meripelastajat ja
Televerket) mielipiteitä.

Koska useassa eri kohdassa käsitellään meripelastukseen ja
ihmishengen säilyttämiseen merellä liittyviä asioita, olisi
hyödyllistä täydentää työryhmää pysyvällä asiantuntijalla
käytännön meripelastustyön sektorilta.

Filename: Työryhmä
Version: V.2
Diskname: Teksti VIII
Updated: 2.3.1985
Backup: VIIla

Suomen Radiosähköttäjälitto r.y.

E.H.

Rannikkoradioasematyöryhmä

1. MARKKINOINTITUTKIMUS

1.1. Veneilijät itse ovat esittäneet markkinointitutkimuksen teettämistä meri-VHF-palveluista esim. viiden vuoden tähtäyksellä.

1.2. PTL:n palveluksessa on ammattitaitoisia markkinatutkijoita. Tutkimus voitaisiin tehdä esim. Suomen Purjehtijaliiton ja Suomen Moottoriveneliiton jäsenten keskuudessa otantamenetelmällä tai ko. organisaatioiden omien julkaisujen kautta.

1.3. Heti käynnistettynä olisi tutkimus valmis ennen työryhmän viimeistä aikarajaa.

1.4. Veneilijät itse ovat viitanneet koko meri-VHF-systeemin "uskottavuuteen". Tutkimus paljastaisi asiakkaiden toiveet ja maksuvalmiuden.

1.5. PTH:n kanta "nyt palvelut ovat liian hyvät hintoihin nähden" saattaisi saada uusia ulottuvaisuuksia, eikä vähiten asiakaskunnan maksukyvyyn ja -halukkuuden takia.

1.6. Toistuvasti veneilijät ovat pitäneet Suomen meri-VHF-palveluja huonompina kuin Ruotsin. Ruotsin tarjoamia ilmaispalveluja - kuten esim. 4:n tunnin välein luettavia alueellisia sääraportteja - arvostetaan veneilijöiden ja kalastajien keskuudessa. Jopa siten, että Pohjanlahdella yksi ruotsinkielentaitoinen kalastaja kuuntelee Ruotsin sääraportit ja sitten kääntää ne suomeksi alusten välisillä kanavilla!

* 2. SAIMAA RADIO

2.1. PTH:n suunnitelmissa puhutaan Saimaa Radion korvaamisesta erillisverkkoratkaisulla. Asia liittyy ARP-keskusten keskittämissuunnitelmiin.

2.2. Perinteisesti liittyy Saimaa Radion toimintaan yksi epäjohtonmukaisuus: kanavan 24 kuuntelu Saimaan alueella.

2.3. Edellämainittu epäkohta tulisi poistaa rinnastamalla Saimaa Radio kansainväliseen meriradioverkkoon, onhan liikenne Saimaalla kansainvälistä. Siis kanava 16 kutsukanavaksi kuten muuallakin.

2.4. Juuri nyt on Saimaan veneilijöidenkin keskuudessa menossa "VHF-boomi" ja uusia laitteita ostetaan laajamittaisesti. Uudet käyttäjät ovat uusia maksavia asiakkaita.

2.5. Saimaa Radion korvaaminen erillisverkolla aiheuttaisi katkeruutta VHF-laitteiden omistajissa ja ulkolaisissa käyttäjissä.

2.6. Luonnollinen sijoituspaikka kansainvälisesti toimivalle Saimaa Radiolle olisi Kotka Radio, jonka "reviirin" kautta ulkolaiset alukset saapuvat Saimaalle.

2.7. Sääpalvelut voitaisiin saattaa selväkielimuotoon yhteistyössä Saimaan Uittoyhdistyksen kanssa.

2.8. Saimaalla saataisiin samantasoinen VHF-palvelu kuin muillakin alueilla.

2.9. Kotka Radiossa kesän ruuhka-aikana voitaisiin tilanne hoitaa ylimääräisillä sijaisilla tai harjoittelijoilla.

2.10. Kotka Radion tuottoon tällä olisi hyvin positiivinen vaikutus.

2.11. Telepiiriltä saatujen tietojen mukaan käytännön järjestelyissä ei tulisi ongelmia.

* 3. YHTEYDET NEUVOSTOLIITTOON

3.1. Virallinen meripelastuksen viestiyhteys toimii nyt sähkötystä käyttäen 500 kHz taajuusalueella Helsinki Radion ja Kaliningrad Radion välillä. Sen toiminta on käytännössä kuitenkin erittäin hidas.

3.2. Epävirallinen yhteys Kotka Radion ja Infortin välillä VHF:llä toimii hyvin. Tämä toiminta tulisi virallistaa.

3.3. Asia tulisi saattaa asiasta vastuussa olevien viranomaisten tietoon maiden välisiä neuvotteluja varten. Tietävästi rajavaltuuskuntien välisiä neuvotteluja käydään parhaillaan, joten nyt olisi oikea aika hoitaa asia (ulkoasiainministeriön kautta).

3.4. Asiantuntijaksi ko. viranomaisten käyttöön tulisi ehdottaa esim. Kotka Radion asemanhoitajaa.

* 4. SISÄASIAINMINISTERIÖN OSUUS

4.1. Tästä kohdasta olemme katsoneet tarkoituksenmukaiseksi tehdä eri paperin eri jakelua varten asian laajuuden ja käytettävissä olevan tekstinkäsittelyjärjestelmän muistin pienuuden takia.

5. ALISTAMINEN TELEPIIREILLE

5.1. Telepiireillä on jo nyt hyvät valmiudet hoitaa VHF-tukiasemien huolto- ja asennustoiminta (vrt. ARP, NMT).

5.2. Hallinnollisesti voitaisiin radioasemat alistaa telepiireille, jolloin Radio-osastolta poistuisi negatiivinen tekijä tuloslaskelmista.

5.3. MF- ja HF-laitteiden asiantuntemus tulisi säilyttää joko alistamalla (ainakin osittain) nykyinen Nummelan ja Santahaminan Radioasemien henkilökunta telepiireille tai turvaamalla "konsultointiapu" tarvittaessa.

5.4. Järjestely mahdollistaisi henkilökunnan entistä tehokkaamman käytön telepiirin sisällä kokonaisuudessaan. Tällä tarkoitetaan esim. telepiirin sisällä tarvittavaa markkinointi- ja konsultointiapua, jota telepiirin olisi mahdollista saada radioasemilta tarvittaessa. Myös henkilökunnan sisäiset siirrot sujuisivat kivuttomammin ja tarkoituksenmukaisemmin.

5.5. Toimenpide vaatisi ensimmäiseksi kyseeseen tulevien telepiirien omien mielipiteiden kuulemista.

6. AUTOMAATTINEN HÄLYTYKSENSIIRTO

6.1. Uutena toimintana laitoksessa on alkamassa tavalliseen puhelimeen liitettävä lisälaitte, joka mahdollistaa automaattisen hälytyksensiirron. Kyseessä ovat sen kaltaiset hälytykset, joita poliisi ja palokunta ei ylikuormituksen takia huoli, esim. varastojen ja kioskien murtohälytykset.

6.2. Alkuperäisenä ideana on ollut hälytyksien päivystämisen antaminen yksityisille vartiointifirmoille. Sellaisen löytäminen ainakin Länsi-Uudenmaan alueella on tuottanut vaikeuksia. Niinkuin tiedetään, on yöpäivystyksen järjestäminen varsin kallista.

6.3. Edellämainitusta syystä on esim. Tammisaaren telealueen kohdalla herännyt kysymys siitä että voitaisiinko hälytyksien valvonta suorittaa rangikkoradioasemalla, jossa jo on henkilökunta yöllä paikalla.

6.4. Hyötynä telepiirille olisi, että sen ei tarvitsisi maksaa yksityiselle (kalliille) firmalle, vaan koko toiminnan tuottama hyöty jäisi laitoksen sisälle.

6.5. Telepiiri hoitaisi hälytysten kaukosiirossa tarvittavien laitteiden markkinoinnin ja asennuksen sekä toiminnan laskutuksen. Lisäksi se maksaisi radioasemalle yöpäivystyksen hoitamisesta huomattavan osan henkilökunnan palkkakustannuksista.

6.6. Asiasta on pyydettyäessä saatavissa lisätietoja ainakin Tammisaaren telealueelta.

7. MERIRADIOTOIMINNAN NYKYINEN HENKILÖSTÖ

7.1. Meriradiotoiminnan tulosvastuun piiriin kuuluvan nykyisen henkilöstön määrä:

- Suoritustaso = radiosähköttäjät
- Suoritustaso = tekninen henkilökunta
- Suoritustaso = mastohenkilökunta
- Hallintohenkilöstö = päälliköt, asemanhoitajat, liikennetarkastajat, palkanlaskenta etc.

7.2. Eli kuinka monta suuta ruokitaan tappiollisella meriradiotoiminnalla? Kysymyshän ei toki ole pelkästään radiosähköttäjän vakansseista. Asian selvittäminen olisi tarpeellista pelkästään ilmapiirin rauhoittamiseksi radiosähköttäjien keskuudessa. Nyt vallitsee käsitys, että yhden radiosähköttäjän työllä tulisi elättää keskimäärin 5 insinööriä tai muuta hallinto- tai suunnitteluhenkilökuntaan kuuluvaa.

8. KUSTANNUSLASKENNAN PERUSTEET

8.1. Edelliseen pääkohtaan liittyen olisi työryhmän hyvä tutustua niihin perusteisiin, joilla Radio-osasto laatii kustannuslaskelmansa.

8.2. On yleisesti tunnettua, että tarvittaessa voidaan tappio- tai voittolukemia manipuloida aivan ratkaisevasti esim. sisäisten laskujen (suoritteiden) arvostuksella, poistoilla ja varauksilla. Ammattitaitoisen tilinmiehen tekemänä lopputulos on täsmälleen haluttu. Turhien epäilysten poistamiseksi tulisi tämä kohta selvittää perusteellisesti.

9. KOKONAISLIIKENTEN MÄÄRÄN ENNUSTE

9.1. Kohtaan 1. liittyen liikenteen kokonaismäärän ennuste viiden vuoden tähtäyksellä. Huviveneiden lisäksi tässä on otettava huomioon myös ammattikäyttäjät (kalastajat, kauppa- ja matkustaja-alukset sekä mahdolliset uudet asiakasryhmät eli laivaston ja merivartiostojen alukset sekä mahdollisen käsiradio-VHF-puhelinten liberalisoinnin mukanaän tuomat uudet ryhmät).

9.2. On otettava huomioon laitoksen muiden radiopalvelujen (tähän asti räikeästi aliarvostetut) kasvuennusteet. Käytännön esimerkki: NMT-tukiasemia tulee esim. Hangossa olemaan kesällä 1985 vain puolet NMT-tietokoneen kesäksi 1984 ilmoittamasta tarpeesta, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että veneilijöiden on turvauduttava meri-VHF-palveluihin puhelujen saamiseksi siitä huolimatta että veneessä on myös NMT-puhelin.

9.3. Meri-VHF-puhelinten entistä rajumpaan yleistymiseen pienveneissä viittaa myös laitteita myyvien liikkeiden nykyinen tapa mainostaa "Vaihda vanha LA-puhelimesi edullisesti uuteen meri-VHF-laitteeseen".

9.4. Parin viime vuoden aikana pienveneiden VHF-laitteiden määrän kasvuprosentti on ollut 20 %:n tuntumassa. Mikään ei viittaa siihen, että kasvuvauhti hidastuisi.

10. PALVELUTASO

10.1. Edelliseen ja kohtaan 1. viitaten olisi selvitettävä millä keinoin Radio-osasto aikoo hoitaa kesän jatkuvasti kasvavan liikennemäärän.

10.2. Onko PTH:n mahdollista käyttää mainoslauseita "kahden markan maksulla et voi saada kympin palvelua" sellaisen käyttäjäryhmän edessä, joka koostuu huomattavalta osaltaan hyvätuloisista (veneet eivät ole halpoja!) vuori-, teollisuus- ym. neuvoksista?

10.3. Vai onko niin että huonompi palvelu johtaa entistä pienempään asiakasmäärään ja sitä tietä entistä huonompaan palveluun... Nykyinen trendi osoittaisi, että PTH pyrkii lopettamaan meri-VHF-liikenteen kokonaan.

10.4. Huolimatta PTH:n meriradiopalvelujen toimintaideasta on meriradioliikenne kansainvälistä ja asettaa jokaiselle valtiolle velvoitteita huolimatta siitä onko toiminta taloudellisesti kannattavaa vai ei (harvassa maassa on - urt. palokunta, poliisi, sairaanhoito).

11. PTH:N SAAMA KORVAUS TURVALLISUUSPÄIVYSTYKSESTÄ

11.1. Tuntuu omituiselta, että PTH:n saama korvaus turvallisuuspäivystyksestä on niin pieni verrattuna kustannuslaskelmiin.

11.2. Onko oikeaa summaa edes esitetty valtion budjettiin?

11.3. Miten asia on perusteltu budjettiin?

11.4. Onko niin että tappion laskentamenetelmä on jonakin vuonna yhtäkkisesti muuttunut, ja tämä äkkinäinen muutos on vaikuttanut valtiovarainministeriön kantaan (eli virkamiehet ministeriössä ovat huomanneet yhtäkkisen nousun johtuvan laskentaperusteiden muuttamisesta)?

11.5. Olisiko liikenneministeriöllä mahdollisuus vaikuttaa korvauksen suuruuteen?

12. PIENVEIDEIDEN VHF-LIIKENTEN KASVU

12.1. Pienveneiden VHF-laitteiden lukumäärä on noussut viime vuosien aikana n. 20% vuosivauhdilla. Vastaavasti LA-puhelimien määrä on laskenut hintasuhteen muututtua edullisemmaksi VHF-puhelimelle.

12.2. Meri-VHF koetaan veneilijöiden keskuudessa nimenomaan turvallisuuslaitteena ja sitähan se onkin maailmanlaajuisesti.

12.3. Vaikka PTH on markkinoinut voimakkaasti ARP- ja NMT-puhelimia veneilijöille, ei niiden suosio ole kasvanut veneilijöiden keskuudessa ainakaan meri-VHF-laitteiden kustannuksella.

12.4. Autopuhelimeissa on veneilijöiden kannalta kaksi pahaa puutetta. Ensinnäkin hätätilanteessa ei niillä ole mahdollista saada apua jos radiokanava on varattu (ja sitä ainakin NMT-kanavat ovat olleet kesäisin veneilykaupungeissa jatkuvasti). Toiseksi on veneiden välinen yhteys autopuhelimilla soitettuna aina maksullinen.

12.5. Kolmantena vaikeutena voidaan pitää viranomaisten puhelinnumeroiden (luotsit, merivartiosto, satamat) selville saamista autopuhelimilla soitettaessa. Harva haluaa pitää veneessä mukanaan kaikkia Suomen puhelinluetteloita!

12.6. Autopuhelimella varustettu veneilijä ei hätässä ollessaan voi tietää edes näköetäisyydellä olevan toisen veneen puhelinnumeroa. Tilanne on sama päinvastaisessa suunnassa.

12.7. Vaikka veneessä olisikin autopuhelin, hankitaan useimmiten VHF-puhelin halvan hintansa takia pelkästään turvallisuuslaitteeksi.

12.8. Tämä on johtanut siihen, että ensimmäinen yhdeksän tuhannen numeron OF-tunnussarja loppuu ilmeisesti tämän vuoden aikana.

12.9. Jo kesällä 1984 oli ruuhka kesäkuukausina ainakin Hanko Radion kohdalla niin suuri, että huolimatta kahdesta välityspisteestä ja ylimääräisestä harjoittelijatyövoimasta ei kaikille kutsujille enää ehditty vastata!

12.10. Miten ratkaistaan tulevaisuudessa kesän ruuhkahuiput siten etteivät kanavat mene täysin tukkoon ja ettei ammattiliikenne jää kokonaan ilman tärkeitä yhteyksiään?

12.11. Mikäli Radio-osaston harkittavana oleva käsi-VHF-puhelimien "liberalisointi" toteutetaan, tulee se merkitsemään katastrofia varsinaisen meri-VHF-liikenteen kohdalla.

13. UUDET TELEPALVELUT

13.1. Videotexin "postilaatikko" -palvelu on osoittautunut suosituksi ehkä siitä syystä, että se korvaa liian hitaaksi muodostuneen tavanomaisen sähköliikenteen.

13.2. Videotex -kokeita on merisääpalvelun parantamiseksi tehty jo myös kauppa-alukselta.

13.3. Koska nyt on saatavissa halpqihiin kotitietokoneisiin halpoja Videotex-liitäntöjä, tulee Videotexin käyttö (varsinkin sen "postilaatikko"- ja sääpalveluosan) lisääntymään myös huviveneistä salkkutietokoneiden avulla.

13.4. Myös pienvenesatamiin olisi mahdollista asentaa veneilijöiden käyttöön Videotex-päätteet, joilla voitaisiin hoitaa ns. "reittikirja" -toiminto maanlaajuisesti ja reaaliajassa. Täten välttyttäisiin monilta turhilta etsinnöiltä.

13.5. Yhä useammat toimittajat lähettävät nykyisin juttunsa toimitukseen kannettavalta päätteeltä modeemin välityksellä.

13.6. Yhä useammat johtavassa asemassa olevat henkilöt käyttävät päivittäin henkilökohtaista mikrotietokonettaan elektroniseen postiin ja neuvotteluihin, myöskin modeemin välityksellä.

13.7. Suomessa on käytössä lähes 60.000 puhelinmodeemia.

13.8. Teletex- ja Datapak-palvelut voitaisiin ulottaa suuremmille aluksille, esim. matkustajalajeille, jolloin ne voitaisiin integroida yhtiön muuhun konttoriautomaattiikkaan. Samoin matkustaja-alukset tarvitsevat reaaliaikayhteyksiä esim. pankkeihin ja matkatoimistoihin sekä paikanvaraamoihin.

13.9. Tässä olisi PTH:lla tehtävää uusien palvelujen luomisessa sen sijaan että vanhojakin koetetaan heikentää.

14. RANNIKKORADIOASEMIEN LIBERALISOINTI

14.1. Esim. USA:ssa hoitavat rannikkoradioasematoimintaa yksityiset yhtiöt (ITT, ATT, RCA jne.).

14.2. Jos PTL ei katso voivansa hoitaa toimintaa Suomessa pitäen sitä tappiollisena (yliraskaan hallinnon ja väärän organisaation vuoksi), olisiko mahdollista antaa toiminta yksityisten hoidettavaksi. Halukkaita olisi!

15. MERENKULUN VAROITUKSET SUOMESSA

15.1. Merenkulkuvaroitusten koordinointia hoitaa koko Suomen osalta yksi virkamies Merenkulkuhallituksessa. Systeemi toimii vain osittain ja ainoastaan virka-aikana.

15.2. Ammattilaisten mielestä olisi koko systeemi pikaisesti uudelleenorganisoidava siten että varoitukset voidaan lähettää heti niiden tullessa ajankohtaisiksi, kunnolla englanniksi käännettyinä, ja että ne myös tarvittaessa muistetaan peruuttaa.

15.3. Tähän liittyy myös 512 KHz NAVTEX-varoitusverkko, jonka lähettimien sijoittamiseen Suomeen ei PTH suostunut. Nyt menevät Suomenlahden varoitukset ensin Tallinnaan ja sikäläisen lähtimen kautta merenkulkijoille. Viive saattaa jossain tapauksessa olla kohtalokas.

15.4. Suomeen tulisikin ensi tilassa saada NAVTEX-lähetin ja koko merenkulkuvaroitustoimintaa hoitamaan asianmukainen organisaatio.

15.5. Varoitusten koordinointi voitaisiin tehokkaimmin hoitaa joltain rannikkoradioasemalta, jonka yhteyteen myös NAVTEX-lähetin tulisi sijoittaa.

16. SELEKTIIVIKUTSULAITTEET

16.1. Varsinkin pienveneiden voimakkaimmin kasvanut liikenteen osa on maista aluksille suunnattu liikenne.

16.2. Ruotsalaiset meri-VHF-laitteet on lähes 100%:sti varustettu selektiivikutsun vastaanottolaitteella, joka hälyttää heti kun alusta kutsutaan.

16.3. Selektiivikutsulla voidaan myös onnettomuustapauksissa hälyttää kaikki alukset.

16.4. Jos suomalaisiinkin veneisiin saataisiin selektiivikutsulaitteet, kasvaisi maista aluksille suunnattu liikenne entistä enemmän, ja tämä taas johtaisi entistä parempaan taloudelliseen tulokseen.

16.5. Radioasemien toimesta on Radio-osastolle jo vuosia sitten esitetty selektiivikutsujen sallimista ruotsalaisten menetelmällä myös Suomessa. Radio-osasto on kuitenkin jatkuvasti suhtautunut asiaan kielteisesti.

16.6. Kielteistä kantaansa Radio-osasto on jo kymmenen vuotta perustellut sillä, että "pian tulevat uudet digitaaliset selektiivikutsulaitteet". Niitä ei kuitenkaan ole näkynyt!

16.7. Vain Helsinki Radiolla on yksinkertainen kooderilaitte, jolla äänitaajuuteen perustuvat selektiivikutsut voidaan lähettää. Muille asemille ei ole edes ulkolaisia asiakkaita varten saatu vastaavaa kooderia.

16.8. Varsinkin ruotsalaiset veneilijät ovat yllättyneet, kun ovat kuvitelleet, ettei puhekutsupäivystystä tarvitse ylläpitää. Tässä taas yksi kohta joka koetaan huonona palvelutasona Suomen puolella.

17. RANNIKKORADIOASEMIEN REAALIAIKAINEN ATK-VERKKO

17.1. Jo vuosikausia on rannikkoradioasemien välille puuhattu atk-pohjaista tieto/laskutusjärjestelmää. Tämä tarkoittaa tietokoneverkkoa, jolla laskutus, sanomien sekä tietojen siirtely asemien kesken hoidettaisiin.

17.2. Vaikka taloudellisesti (varsinkin nykyisessä tilanteessa) epäilemme hankkeen mielekkyyttä, olisi siitä epäilemättä suurta apua liikenteen hoitamisessa nykyistä tehokkaammin.

17.3. Hanke tuntuu kuitenkin juuttuneen johonkin muutamaksi vuodeksi. Tämä osaltaan vahvistaa epäilyksiämme, että PTH:n tarkoituksena on ensin päästä eroon muutamista radioasemista, jolloin atk-systeemin päätteiden määrä muodostuisi pienemmäksi ja tarvittavien kiinteiden linjayhteyksien tarve pienenesi.

17.4. Projekti olisi tullut halvemmaksi ja nopeammaksi jos olisimme saaneet aikanaan ryhtyä itse kehittämään systeemiä halpojen mikrotietokoneiden pohjalta.

17.5. Tänäkin päivänä olisi tilanne parempi kuin nyt, jos käytössä olisi edes asemakohtaiset mikrotietokoneet, jotka kommunikoisivat keskenään (ja laskutuskoneen kanssa) vaikkapa vain ei-reaaliaikaisen modeemikytkennän kautta.

17.6. Uskomme, että Radio-osaston nyt suunnittelema UNIX-pohjainen systeemi tulee niin kalliiksi, että sen jälkeen pitää loputkin rannikkoradioasemat sulkea!

18. MILLOIN KAIKKI ASEMAT SULJETAAN?

18.1. Radio-osaston kirjallisissa suunnitelmissa, joista nyt on kyse, puhutaan vaihe 1:stä.

18.2. Olemme ymmärtäneet, että vaihe 2 on Mariehamn Radion ja Vaasa Radionkin täydellinen kauko-ohjaus Helsingistä.

18.3. Olemme myös ymmärtäneet, että vaihe 3 on Helsinki Radion sulkeminen ja sen tehtävien siirtäminen jollekin muulle pohjoismaiselle rannikkoradioasemalle.

18.4. Mahtaako tämä olla Radio-osaston toimenkuvan mukaista toimintaa? Mitä sanoo esim. Puolustusministeriö siitä, ettei Suomessa olisi kriisitilanteessakaan omaa rannikkoradioasematoimintaa!

18.5. Tällä tiellä ollaan jo vaarallisen pitkällä: INMARSAT-satelliittitoiminta hoidetaan Nato-maa Norjan kautta ja tuottava laivatelextoiminta on suurelta osalta siirretty Ruotsiin Maritex-systeemiin.

19. NYKYISEN TULOKSEN PARANTAMINEN

19.1. Nykyisen toiminnan taloudellisuutta olisi käsityksemme mukaan mahdollista parantaa, mutta täysin vastakkaisilla toimenpiteillä mitä nyt on tehty.

19.2. Nykyiset VHF-kanavat olisi jaettava tarkoituksenmukaisemmin olemassa olevien radioasemien kesken.

19.3. Laivatelextotoimintaa Helsinki Radiossa tulisi järjipäristää ja automatisoida, samalla kun siihen liittyviä uusia palveluja otettaisiin käyttöön.

19.4. Uusien palveluiden etsiminen; esim. lähetystöjen radioliikenteen hoitaminen sivutuotteena.

19.5. Uuden "manuaalisen postilaatikon" käyttöönotto korvaamaan nykyiset hitaat sähköpalvelut.

19.6. Palvelujen voimakas markkinointi asiakkaille Ruotsin mallin mukaan.

19.7. Henkilökunta: nykyiset satunnaiset ja "viime käden" sijaisten virat olisi vakinaistettava (kun ensin on tehty selvä 5-vuotissuunnitelma vakansseista). Tämä vaikuttaisi varsin suurella määrällä työn tuottavuuteen parantuneen työmotivaation kautta.

19.8. Radio-osaston sisäinen tiedotustoiminta tulisi aloittaa. Myös tämä parantaisi työilmapiiriä.

20. RADIOTARKKAILUTOIMINTA

20.1. Radiotarkkailua hoitaa Suomessa varsin pieni "minihenkilökunta", joka on huomattavasti ylityöllistetty.

20.2. Osa tarkkailutoiminnasta voitaisiin delegoida rannikkoradioasemille. Korvaus suoritettaisiin sisäisellä laskulla suoritteiden mukaan.

20.3. Tarkkailutoiminnalla tarkoitamme myös häiriönpoistoneuvontaa ja vastaavaa valistustyötä.

Filename: Meripelastus
Version: V.1
Diskname: Texti VIII
Updated: 5.3.1985
Backup: IX

Suomen Radiosähköttäjäliitto r.y.

E.H.

Rannikkoradioasematyöryhmä

Liite 4.0 työryhmän raporttiin

Meripelastustoiminnan viestiyhteydet

1. NYKYINEN TILANNE (ennen PTH:n kokeilua)

1.1. Meripelastuslain ja -asetuksen mukaan PTL:n rannikkoradioasemat täydentävät meripelastusviranomaisten viestiyhteyksiä ja HOITAVAT KANSAINVALISTEN HÄTÄTAAJUUKSIEN PÄIVYSTYKSEN.

1.2. Kansainvälisen hätäliikenteen hoitamiseen ovat vain radiosähköttäjät saaneet koulutuksen.

1.3. Nykyisellään Meripelastuskeskukset tai -lohkokeskukset hoitavat suoraan VHF-hätäliikenteen kansainvälisilläkin VHF-kanavilla mikäli tapaus on Merivartiolaitoksen radioiden ja kielitaidon antamien mahdollisuuksien rajoissa.

1.4. Yhteistyö PTL:n rannikkoradioasemien ja meripelastuskeskusten välillä on toiminut erittäin hyvin.

1.5. Muutamiin meripelastuskeskuksiin on saatu päivystämään kansainvälisen radiosähköttäjäkoulutuksen saaneita henkilöitä, mutta lähinnä he ovat vain päiväaikaan vuorossa.

1.6. VHF:n lisäksi Merivartiolaitoksen radioyhteyksimahdollisuudet rajoittuvat vajavaiseen MF-radioverkkoon 2182 kHz alueella. Kansainvälisen 500 kHz hätätajuuden päivystykseen/liikennöintiin ei merivartiolaitoksella juurikaan ole mahdollisuuksia.

1.7. PTL:n rannikkoradioasemien ja merivartiostojen yhteistyö hoidetaan puhelimitse, joissakin harvoissa tapauksissa suorilla puhelinyhteyksillä.

1.8. 80-luvun alussa, kun Meripelastustoimisto perustettiin Rajavartiolaitoksen esikunnan alaisuuteen, eli yhteistyö voimakasta kehittymisen kautta. PTH:n Radio-osastokin järjesti rannikkoradioasemien henkilökunnalle meripelastuskursseja, joilla Merivartiolaitoksen ja rannikkoradioasemien henkilökunnalle tiedotettiin tehokkaasti yhteistyökumppanien toiminnasta. Lähes kaikki silloin palveluksessa olleet radiosähköttäjät saivat rautaisannoksen meripelastustietoutta. Nyt on kurssitoiminta kuitenkin ollut lakkautettuna jo muutaman vuoden.

1.9. Yhteistyö pelaa, mutta tiedonvälityksessä tulee pakostakin viiveitä, kun tiedot meripelastuskeskuksiin pitää välittää puhelimitse.

1.10. Rannikkoradioaseman radiosähköttäjän suurena etuna hätätilanteessa on se "sormituntuma", joka hänellä on kullakin hetkellä "asiakkaiden" eli alusten olinpaikasta. Vaikka merellä ei käytetäkään lennonjohdosta tuttua kaikkien koneiden pakollista ilmoittautumista, on tilannekuva käytännön meripelastustilanteessa hyvin tärkeä. Eli tiedetään mitä aluksia on missäkin suunnassa, minkälaisia aluksia ne ovat, tiedetään niiden kutsumerkit ja miten niihin nopeimmin saa yhteyden.

1.11. Lisäksi rannikkoradioasemien radiosähköttäjillä on merikokemusta, joka auttaa arvioimaan eri tilanteita. Useissa tapauksissa kauppa- tai matkustaja-aluksien kohdalla radiosähköttäjä tietää täsmälleen minkälaisesta aluksesta on kysymys.

1.12. Paljonpuhutusta radiosähköttäjien paikallistuntemuksesta on ainakin se hyöty, että hätäkutsu osataan välittää oikeaan meripelastuskeskukseen ilman viiveitä.

1.13. Suuremmissa hätätapauksissa tarvitaan varsinaisten hätäliikennekanavien lisäksi myös kaikki mahdolliset kaupallisen liikenteen ns. "duplex"-kanavat. Nykyisessä systeemissä ei tässä ole ongelmia. Päinvastoin, usein voidaan esim. epävarmuustilanteessa oleva alus kytkeä suoraan puheluun meripelastuskeskukseen, jolloin turha välikäsi tilanneselostuksesta jää pois ja viestin vääristymisen mahdollisuus pienenee.

2. TILANNE ON MUUTTUMASSA

2.1. Meripelastuksessa tarvittavien kansainvälisten hätätaajuuksien päivystäminen ja kansainvälisen hätäliikenteen hoitaminen ei koskaan ole ollut taloudellisesti kannattavaa.

2.2. Kun PTL:ää nyt ollaan muuttamassa julkiseksi liikelaitokseksi, on Radio-osasto kiinnittänyt huomionsa meriradiotoiminnan tappiollisuuteen.

2.3. Riippuen siitä kuka ja missä yhteydessä on asiaa esitellyt, ovat meriradiotoiminnan tappiollisuuden vuositappiot olleet 6...12 miljoonaa markkaa. Tästä valtion budjetissa korvataan PTL:lle vain hiukan toista miljoonaa.

2.4. PTH on ryhtynyt rajuihin rationalisointitoimenpiteisiin joilla on tarkoitus vähentää sekä henkilökuntaa että rannikkoradioasemien lukumäärää. Lopullisena tavoitteena on koko rannikkoradiotoiminnan lakkauttaminen ja liikenteen siirtäminen johonkin toiseen pohjoismaahan.

2.5. PTH:n palvelujen supistussuunnitelmat kohdistuvat kaupallisen radioliikenteen lisäksi kipeimmin hätäliikenteeseen.

2.6. PTL tuotti vuonna 1984 voittoa yli 600 milj. markkaa. Kaikkialla ei voida hyväksyä sitä, että yhteiskunnan palvelulaitos yleensäkin tuottaa voittoa, ja varsinkaan sitä, että tämä tapahtuu merenkulun turvallisuuden kustannuksella.

2.7. Suomen Radiosähköttäjiliiton vaatimuksesta ja yli 50 merenkulun järjestön tukemana liikenneministeriö asetti työryhmän tutkimaan rannikkoradiotoimintaa. Työryhmällä on aikaa vuoden 1985 loppuun. Siitä huolimatta on PTH jo ehtinyt vaarantaa merenkulkijoiden turvallisuuden aloittamalla Hangon ja Kotkan radioasemien liikenteen kauko-ohjauksen ja hajauttamisen asiantuntemattomiin käsiin maalissa ja huhtikuun aikana.

2.8. Vaikka kyseessä on merenkulullisesti vuoden hiljaisin aika pienveneiden ja kalastusalusten ollessa poissa liikenteensä, on kokeilu jo selvästi osoittanut sen kaoksen, johon tämänkaltaisen järjestely johtaa. Onhan kyseisten radioasemien radiokanavat hajautettu kolmeen eri paikkaan joiden väliset kommunikaatiomahdollisuudet ovat erittäin kankeat. Jopa niinkin tärkeän viestivälineen kuin tavallisen telexin käyttö on kokeilun aikana ko. radioasemilla estetty.

2.9. Kokeilu on osoittanut, että puhelut ja muut viestit eivät mene perille, alukset eivät saa yhteyttä jäänmurtajiin, sää- ja jääraportit jäävät saamatta ja maista tuleva liikenne ohjataan täysin väärään paikkaan.

3. MIKSI KÄÄNNYTTY SISÄASIAINMINISTERIÖN PUOLEEN

3.1. Varsinainen meripelastustyö kuuluu Meripelastuslain ja -asetuksen mukaan Rajavartiolaitoksen alaiselle Merivartiolaitokselle.

3.2. Käytännön meripelastustapahtumien jälkiarviointi sekä työhön osallistuvien merivartioiden että rannikkoradioasemien sähköttäjien keskuudessa on tuonut julki tarpeen entisestään tehostaa käytännön toimintaa.

3.3. Kaikki meripelastustyön asiantuntijat myöntävät, että tehokkain malli käytännön tilanteissa olisi (kuten Ruotsissa onkin) meripelastuskeskusten ja rannikkoradioasemien sijainti saman katon alla, mieluiten samassa huoneessa. Täten meripelastusoperaation johtajalla olisi välittömästi käytettävissään kaikki tarvittavat tiedot ja radiokanavat VALITTOMASTI ja ilman mutkan kautta tulleen viestin vääristymisen vaaraa.

3.4. Kun Posti nyt haluaa supistaa omaa toimintaansa meripelastuksen sektorilla ja samalla vähentää radioasemiensa ja niiden henkilökunnan määrää, on herännyt kysymys siitä, voitaisiinko Suomessakin hoitaa meripelastuksen viestiyhteydet entistä tehokkaammin.

3.5. Yleisesti on tiedossa, että Merivartiolaitoksen radioyhteyksimahdollisuudet ovat varsin rajatut, samoin henkilökunta ja sen viestipätevyys. Myös tiedetään, että Meripelastustoimisto ja Merivartiolaitos pyrkivät käytettävissään olevien niukkojen resurssien rajoissa parantamaan tilannetta radiolaitteiden ja -mastojen uushankinnoilla ja uusien vakanssien luomisella.

3.6. Niiden varojen määrä, joita meripelastustoimintaan on Rajavartioston Esikunnan Meripelastustoimiston perustamisen

jälkeen suunnattu, on alkuperäisistä lupauksista huolimatta jäänyt murto-osaan tarvittavista. Eli uushankintoja ja uusia vakansseja ei voida aikaansaada meriturvallisuuden edellyttämällä nopeudella.

3.7. Samaan aikaan PTH on jättämässä omilla toimillaan meripelastustoiminnan vaatimat viestiyhteydet ja osittain myös niiden hoitamiseen käytetyt laitteet lievästi sanoen "retuperälle". Eli PTH:lta vapautuu resursseja sekä teknisen laitteiston että koulutetun henkilökunnan muodossa.

3.8. Olisi kansantaloudellisestikin erittäin epäedullista jättää käyttämättä PTH:lta vapautuvien resurssien siirtäminen Merivartiolaitokselle. Jos PTH nyt romuttaa laitteensa ja irtisanoo henkilökunnan, tulee kestämään kenties kymmeniä vuosia ennenkuin Merivartiolaitos on pystynyt luomaan uudet vastaavat valmiudet.

3.9. Mistään Postin "ylijäääromutuksesta" ei ole kysymys. Kaikilla muilla rannikkoradioasemilla paitsi Helsinki Radiossa on tekniikka varsin uudenaikaista ja luotettavaa.

3.10. Henkilökunta on myös varsin pätevää, vaikka Postin viime vuosien toimenpiteet ovatkin omalta osaltaan olleet lisäämässä henkilökunnan parhaimmiston hakeutumista muille aloille.

4. MITÄ SITTEEN PITÄISI TEHDÄ

4.1. Koska asia tekniseltä toteutukseltaan on erilainen eri käytännön tilanteissa, olemme ottaneet tähän esimerkiksi Hangon Radioaseman ja Turun Meripelastuksen välisen yhteistyön kehittämisen. Myöhemmässä vaiheessa tulemme tarpeen mukaan tarkastelemaan muita radioasemia ja meripelastuskeskuksia tai -lohkokeskuksia erikseen. Asioiden numerointiin on varattu tilaa täydelliselle esitykselle.

4.1.1. Otamme siis esimerkkinä Hanko Radion ja Turun Meripelastuskeskuksen.

4.1.2. Meripelastuskeskusten rajat kulkevat lääninrajojen mukaisesti. Tässä tapauksessa Hanko kuuluu Helsingin meripelastuskeskuksen alueeseen, Turun alueen kulkiessa muutaman kilometrin Hangon Radioaseman länsipuolella.

4.1.3. Käytännössä Hangon Radioaseman meripelastusyhteistyö on 95%:sti tapahtunut Turun Meripelastuskeskuksen kanssa. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että eniten meripelastustapahtumia on Saaristomeren alueella (jota myös maailman vaarallisimmaksi saaristoksi merenkulkijoiden keskuudessa kutsutaan), ja toiseksi siitä, että seuraavaksi itään sijaitseva saaristo sijaitsee jo Helsinki Radion alueella.

4.1.4. Kolmas tärkeä yhteistyötekijä Turun Meripelastuskeskuksen kanssa on se, että Turun Meripelastuskeskus vastaa Pohjois-Itämeren operaatioista. Hanko Radio on luonnollinen yhteistyökumppani pelkästään Suomen eteläisimpänä rannikkoradioasemana (ja maantieteellisesti Hankoniemi onkin ihanteellinen paikka Pohjois-Itämeren alueen radioyhteyksiä varten).

4.1.5. Neljäs tärkeä seikka on Hanko Radion Saaristomeren alueella sijaitsevien radiokanavien nykyiset paikat: Utö (eniten etelään ulottuva VHF-tukiasema), Turku (Turussa on kaupallisen liikenteen kanava myös Mariehamn Radiolla käytännön syistä, mutta hätäkanava on Hangosta ohjattu) ja Brändö (Kustavin länsipuolella, itse asiassa Ahvenanmaan puolella).

4.1.6. Hanko Radion "peittoalue" kattaa siis pohjoisessa Uudestakaupungista aina idässä Porkkalaan asti VHF-asetat, lisäksi 2 ja 4 MHz MF-lähettimien ansiosta koko Itämeren ja normaaliolosuhteissa myös pohjois-Pohjanmeren. Yhteyksiä on pidetty Karibianmereltä Arabianlahdelle, mutta ne ovat enemmän poikkeus kuin sääntö.

4.1.7. Turun Meripelastuskeskuksen radiotoiminta-alue kattaa jo pelkästään VHF-mielessä huomattavasti Hanko Radion VHF- aluetta pienemmän alan.

4.1.8. JOS Turun Meripelastuskeskus saisi käyttöönsä nykyisen Hanko Radion laitteet ja alueen, olisi sen kattama alue yhteneväinen meripelastusalueen kanssa lisäämällä mukaan Rauman ja Porin VHF-tukiasemat, jotka tällä hetkellä ovat Vaasa Radion kauko-ohjaamia.

4.1.9. Sen sijaan, että nyt Hangosta hoidetaan Turun, Utön ja Brändön tukiasemia - joiden kaikkien kauko-ohjaukset kulkevat Turun (ja tällä hetkellä jostain syystä myös Helsingin) kautta Hankoon - voitaisiin Turusta yhtä hyvin ohjata nykyisiä Hangon kanavia. Ainoa lisä jossain määrin haavoittuvien kauko-ohjauksien määrään olisivat Hangon 500 kHz sähkötyshätätaajuus ja 2182 kHz MF-puhehätätaajuus.

4.1.10. Jos siis Hanko Radion päivystyspaikka siirrettäisiin Turun Meripelastuskeskuksen yhteyteen, olisivat tekniset järjestelyt varsin yksinkertaisia. Näihin käytännön järjestelyihin liittyy toimipaikkatekijäkin positiivisesti: Turun Meripelastuskeskus on juuri muuttamassa uuteen toimitilaan Turun uuteen Poliisitaloon, jossa olisi huonetilaa järjestettävissä Turun Meripelastuskeskuksen Radioaseman tilojen yhteydessä.

4.1.11. Meripelastuksen viestiyhteyksien ja koko meripelastustoiminnan kannalta ratkaisu olisi ylivoimasti tehokkain ja edullisin.

4.1.12. Käytännön yksityiskohtien selvittämisessä riittää luonnollisesti jonkinverran työtä. Tulisikin asettaa suppea työryhmä, johon kuuluisivat asiantuntijat:

- Postin radioasematoiminnan johdosta
- Rajavartioston viestitoiminnan asiantuntija
- Hanko Radion käytännön asiantuntija
- Turun Meripelastuskeskuksen Radioaseman asiantuntija.

4.1.13. Luonnollisestikin tulee ensin selvittää asian periaatteellinen puoli Sisäasiainministeriön ja Liikenneministeriön kesken. Toisaalta saattaisi olla hyödyllistä selvittää yksityiskohdat jotta päätöksenteko korkealla tasolla olisi konkreettisiin käytännön selvityksiin perustuvaa.

4.1.14. Eräs selvitettävä asia olisi se, minkälaisen vaitiolovelvollisuuden piiriin "siviilihenkilöt" meripelastuksessa (jossa hoidetaan myös sotilaallisia toimia) kuuluisivat. Asiassa ei pitäisi olla ongelmia, onhan mm. pääesikunnan viestittäjistä suuri osa "värvättyjä" siviilihenkilöitä. Valtion virkavala ja/tai vaitiolovelvollisuus, jotka radioasemien henkilökunnalla jo nyt ovat, saattaisivat riittää.

4.1.15. Tällä järjestelyllä voitaisiin ehkä myös parantaa meripelastusvalmiutta radiosuuntimalaitteiden osalta. Posti ei niitä ole rannikkoradioasemille juurikaan hankkinut, ja kuitenkin niillä on toiminnassa varsin oleellinen rooli.

4.1.16. Henkilökunnan ammattitaitoon liittyvä ylläpito- ja jatkokoulutus olisi ylivoimaisesti tehokkainta järjestettynä yhteisesti sekä meripelastus- että viestihenkilökunnalle yhtäaikaaisesti.

4.1.17. Kun samasta paikasta hoidettaisiin sekä kaupallinen että meripelastusviestintä, olisi henkilökunnalla jatkuvasti tuntuma alusten sijaintiin sekä tarvittaessa myöskin kaupallisen liikenteen kanavat käytettävissä.

4.1.18. Miten toiminnasta aiheutuvat kulut jaettaisiin osapuolten kesken, on neuvottelukysymys. Ruotsissa maksaa meripelastuksesta vastuussa oleva Sjöfartsverket 49% meripelastushenkilökunnan palkasta. Suomessa ehkä voitaisiin ajatella palkkakustannusten kohdalla 50%/50% jakoa?

4.1.19. Pienveneiden aiheuttamat valtavat ruuhkahuiput VHF-liikenteessä voitaisiin hoitaa ylimääräisillä kesäsijaisilla tai -harjoittelijoilla sekä ylimääräisellä välityspisteellä Hanko Radion nykyisen mallin mukaisesti. Ainakin muutaman vuoden vielä voitaisiin palvelutaso pitää ruuhkahuippuinakin niin korkealla, että koko VHF-systeemin uskottavuus veneilijöiden keskuudessa säilyy.

4.1.20. Radiopalveluja sekä turvallisuus- että kaupallisen liikenteen osalta tulisi markkinoida voimakkaasti siten, että asiakkaat

- osaavat käyttää radioverkkoa
- tietävät mitä siltä voi odottaa.

Tiedottaminen voisi tapahtua veneilyalan julkaisujen, Telepalvelujen, messujen jne. yhteydessä.

4.1.21. Olemme ymmärtäneet, ettei Turun Telepiirilläkään olisi mitään edellä kuvattuja järjestelyjä vastaan. Yhteistyö pelaa nytkin hyvin sekä hallinnollisella että teknisellä (huolto) tasolla. Telepiiri voi varmasti tarvittaessa toimittaa yksityiskohdat kytkentä- ym. järjestelyistä.

4.1.22. Hangon tapauksessa edellytämme, että tuleva systeemi pyörisi 24 tuntia vuorokaudessa täydellä teholla. Se tarkoittaisi sitä, että vuoroihin tarvittaisiin kesäaikaa lukuunottamatta 5 radiosähköttäjää. Olisi luonnollista, että Hangossa nyt työssä oleville annettaisiin etuoikeus niin halutessaan muuttaa Turkuun. Vakituisen viran omaavia Hangossa on tällä hetkellä asemanhoitajan lisäksi vain yksi, mutta pitempään vt-määräykselläkin toimineet ja pitkän

sijaisuuden omaavat tulisi huomioida. Niille, jotka eivät ole halukkaita muuttamaan Turkuun (lähinnä yksi radiosähköttäjä), voitaisiin järjestää työtä Tammisaaren telealueella telepalvelussa esim. radioverkkojen markkinointi- ja opastustehtävissä.

4.1.23. Miehittämättömän Hangon Radioaseman (jossa sijaitsee paljon myös muiden radioverkkojen sekä YLE:n laitteita) huolto voitaisiin järjestää siten, että nykyinen asemanhoitaja suorittaisi huollon (tarvittaessa asiantuntijoiden tuella), hoitaisi kiinteistöön sekä paikallishallintoon kuuluvat tehtävät ja lisäksi

- hoitaisi koko toiminnan sisäisen ja ulkoisen tiedotuksen toimittamalla tiedotusmateriaalia ja ylläpitämällä erilaisia luetteloita ja muuta informatiomateriaalia
- hoitaisi Turun aseman liikenteellisen valmiuden valvomalla ja ohjaamalla toimintaa esim. viikottaisilla käynneillä Turun asemalla ja hoitamalla PTH:n osalta henkilöstöhallintaan liittyvät asiat sekä koulutuksen.
- Tiedottaisi ja tekisi esityksiä uuden tietokonetekniikan antamista mahdollisuuksista parantaa turvallisuus- ja kaupallista palvelua
- Ylläpitäisi tulevan atk-järjestelmän meripelastustiedostoja järjestämällä ja syöttämällä aineistot tietosysteemiin
- Hoitaisi VIDEOTEX-järjestelmään liittyvien tietoruutujen editoinnin toimituspäätteellä.

Nämä mainitaksemme vain muutamia mahdollisuuksia.

4.1.24. Hankoon ei tarvitsisi jättää nykyisiä välityspöytiä, joten ne voitaisiin siirtää Turkuun. Näinollen "muutto" ei olisi kovin vaikea toimenpide.

4.1.25. Hankoon jäisivät kuitenkin huollon vaatimat mittalaitteet ja tiedotustoiminnassa tarvittava tekstinkäsittelylaitteisto tulisi hankittavaksi.

4.1.26. PTH:n tietotukijärjestelmään liittyvä (tulossa oleva) mikrotietokonepääte tulisi luonnollisesti sijoittaa Turkuun.

4.1.27. Tiedotustoiminnassa (Videotex-toimitus mukaanlukien) riittäisi CBM-64 mikrotietokone varustettuna levyasemalla, kirjoittimella, Videotex-ohjelmalla ja modeemilla. Hankintahinta jäisi alle 10.000 markan. Tästä olisi se etu, että asemanhoitaja on muutaman vuoden käyttänyt kotonaan samantyyppisiä laitteita, jolloin kertynyt asiantuntemus tulisi mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön.

4.1.28. PTH:n kannalta olisi suunnitelmassa vielä se etu, että nykyisin ahtaaksi käyneessä Hangon Radioaseman rakennuksessa vapautuisi tarpeellista lisätilaa uusille laitteille (uusi NMT-verkko 900 MHz, henkilöhakulähettimet, SYJ-satelliittivastaanottolaitteisto jne.).

5. YHTEENVETO

5.1. Edellisessä kohdassa esitetyt ajatukset ovat luonnollisestikin osittain raakileita, joista kuitenkin uskomme olevan mahdollista kehittää hedelmällisiä lopputuloksia.

5.2. Kohdissa 4.1.12 ja 4.1.13 mainitut asiat tulisikin pikimmiten selvittää ja sen jälkeen olisi mahdollista tehdä päätös kehityksen suunnasta.

5.3. Jos rannikkoradioasemien toiminnan tulevaisuus jätetään julkiseksi osakeyhtiöksi pyrkivän PTH:n käsiin, on lopputulos mahdollisimman huono meripelastustoiminnan, kaupallisen meriradioliikenteen ja koko kansantalouden kannalta.

5.4. Selvittämällä tilanne perinpohjin Hangon Radioaseman kohdalta olisi mahdollista saada arvokasta tietoa myös muiden radioasemien/meripelastuskeskusten kohdalla tarvittavaan integrointiin.

5.5. Asia on laaja, ja varsinkin kun se on kahden eri ministeriön alainen, vaatii sen selvittäminen riittävästi aikaa. Asiassa ei tulisi hosua myöskään sen takia, että nyt on kyseessä Suomen historian kannalta ainutlaatuinen mahdollisuus samalla estää kansantaloudellinen tappio ja toisaalta parantaa meriturvallisuutta.

5.6. Toivomme että asia tutkitaan kaikilla siihen liittyvillä tahoilla ja pyritään löytämään keinot sen toteuttamisen esteenä mahdollisesti olevien seikkojen eliminoimiseen.